

Medzinárodný divadelný inštitút (ITI)
Svetová organizácia divadelného umenia

Posolstvo k Svetovému dňu divadla – 27. marca 2023

Autorka posolstva: Samiha Ayoub, egyptská herečka
preložené z anglického jazyka

Posolstvo k Svetovému dňu divadla (2023) od Samihy Ayoub

Všetkým mojim priateľom a divadelníkom na celom svete,

toto posolstvo vám píšem pri príležitosti Svetového dňa divadla, a hoci ma zaplavuje pocit šťastia z toho, že sa vám môžem prihovoriť, každá čiastočka môjho „ja“ sa chveje pod ťarchou toho, čo nás – divadelných i nedivadelných umelcov – v súčasnosti trápi v dôsledku obrovského tlaku a zmiešaných pocitov zo stavu tohto sveta. Nestabilita je priamym dôsledkom toho, čím dnes náš svet prechádza. Prejavuje sa vo forme konfliktov, vojen a prírodných katastrof, ktoré majú ničivé následky nielen na náš materiálny svet, ale aj na naše duchovno a psychický pokoj.

Dnes sa vám prihovám s pocitom, že celý svet sa stal akýmsi izolovaným ostrovom, akousi loďou, ktorá uniká k obzoru skrytému v hmle, loďou, ktorá rozprestiera svoje plachty a plaví sa bez kapitána, nevidí na obzore nič, čo by ju viedlo, no napriek tomu pokračuje v plavbe v nádeji, že po dlhom putovaní uprostred rozbúreného mora dosiahne bezpečný prístav, ktorý ju prijme.

Náš svet nebol nikdy tak úzko prepojený ako dnes, zároveň však nikdy nebol ani taký nesúrodý a polarizovaný ako dnes. V tomto spočíva dramatický paradox, ktorý nám náš súčasný svet prináša. Napriek tomu, čo všetci vidíme, pokiaľ ide o efektívne šírenie správ a formy modernej komunikácie, ktoré prekračujú všetky geografické hranice, konflikty a napätia, ktorých je dnes svet svedkom, presiahli hranice logického vnímania a vytvorili uprostred tejto zdanlivej konvergencie zásadnú divergenciu, ktorá nás vzdaluje od skutočnej podstaty ľudskosti v jej najzákladnejšej podobe.

Divadlo je vo svojej pôvodnej podstate čisto ľudským činom, ktorý vychádza z pravej podstaty ľudstva, ktorou je život. Slovanami veľkého priekopníka Konstantina Stanislavského: „Nikdy nechodte do divadla s blatom na nohách. Prach a špinu nechajte vonku. Svoje drobné starosti, hádky, malicherné problémy s oblečením – veci, ktoré vám ničia život a odvádzajú pozornosť od vášho umenia – to všetko nechajte za dverami.“ Keď vystupujeme na javisko, vystupujeme naň len s jedným životom, životom pre jednu ľudskú bytosť, ale

tento život má veľkú schopnosť deliť sa, reprodukovať sa, aby sa nakoniec premenil na mnoho životov, ktoré vysielame do sveta, aby ožili, rozkvitli a šírili svoju vôňu medzi ostatných.

To, čo robíme v divadelnom svete ako dramaturgovia, režiséri, herci, scénografi, básnici, hudobníci, choreografi a technici, všetci bez výnimky, je aktom vytvárania života, ktorý neexistoval predtým, ako sme sa postavili na javisko. Tento život si zaslúži starostlivú ruku, ktorá ho drží, milujúcu hrud', ktorá ho objíma, láskavé srdce, ktoré s ním súcitiť, a triezvu myseľ, ktorá mu poskytuje dôvody na to, aby mohol pokračovať a prežiť.

Nebudem preháňať, keď poviem, že to, čo robíme na javisku, je aktom samotného života a jeho vytvorenia z ničoho, z prázdna. Je to ako horiaci uhlík, ktorý žiari v tme, osvetľuje temnotu noci a zohrieva jej chlad. My sme tí, ktorí dávajú životu jeho nádheru. My sme tí, ktorí ho stelesňujú. My sme tí, ktorí ho robia živým a zmysluplným. A my sme tí, ktorí poskytujú dôvody na jeho pochopenie. My sme tí, ktorí používajú svetlo umenia, aby čelili temnote ľahostajnosti a extrémizmu. My sme tí, ktorí prijímajú učenie o živote, aby sa vo svete mohol život ďalej šíriť. Na to vynakladáme všetko to úsilie, čas, pot, slzy, krv a nervy, všetko, čo musíme urobiť, aby sme dosiahli toto vznešené posolstvo, bránili hodnoty pravdy, dobra a krásy a skutočne mohli veriť tomu, že život si zaslúži byť žitý.

Dnes sa vám prihovám nielen preto, že chcem hovoriť, či dokonca oslavovať divadlo, „praotca všetkých umení“ počas jeho svetového dňa. Chcem vás skôr vyzvať, aby sme sa všetci spoločne postavili, ruka v ruke a plece pri pleci, aby sme kričali z plných pľúc, tak, ako sme zvyknutí na javiskách našich divadiel, a aby naše slová zneli so všetkou silou, aby sme prebudili svedomie celého sveta v hľadani stratenej podstaty ľudskosti. Aby sme hľadali slobodného, tolerantného, milujúceho, súciteľného, jemného a prijímajúceho človeka. A aby ste odmietli tento odporný obraz brutality, rasizmu, krvavých konfliktov, jednostranného myslenia a extrémizmu. Ľudia kráčajú po tejto zemi a stoja pod touto oblohou už celé tisícky rokov a budú tu aj naďalej. Preto vytiahnite nohy z bahna vojen a krvavých konfliktov a nechajte ich za dverami javiska. Možno sa naša ľudskosť, ktorá sa zahalila pochybnosťami, opäť stane kategorickou istotou, vďaka ktorej budeme všetci skutočne oprávnení byť hrdí na to, že sme ľudia, bratia a sestry.

Poslaním nás divadelníkov, nositeľov pochodne osvietenia, je od prvého vystúpenia prvého herca na prvom javisku stáť v čele konfrontácie so všetkým, čo je škaredé, krvavé a neľudské. Konfrontujeme to s tým, čo je krásne, čisté a ľudské. My, a nikto iný, máme schopnosť šíriť život. Šírime ho spoločne v záujme jedného sveta a jedného ľudstva.

Samiha Ayoub